Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCII.

wydana i rozesłana: 18. Lipca 1850.

267.

Cesarski patent z dnia 11. Lipca 1850,

którym się pobór górniczej dziesięciny, właścicielom gruntowym trzech wyższych stanów, niektórym korporacyom i dóbr posiadaczom w Czechach, Morawii i Szląsku przyznany, znosi, — zasady co do wypośrodkowania wynagrodzenia tych poborowo-uprawnionych ustanawiają, — odwóz dziesięciny z metalów i minerałów, pod tytułem „daniny górniczej", którą wszystkie kopalnie w tych krajach koronnych opłacać mają, począwszy od 1. Sierpnia 1850. do c. k. władz górniczych, rozporządza, i niektóre inne postanowienia co do bezpłatnego budowania kuksów drzewnych, kuksów gruntowych, kościelnych, szkolnych, szpitalowych i tym podobnych kuksów dobroczynności zaprowadzają.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

z uwagi na to, że stosunki, — pod któremi trzem wyższym stanom królestwa Czech — magnatom, kawalerom i im zrównanym korporacyom, tudzież staremu i nowemu miastu Prazkiemu, — wykonywania górniczego lennozwierzchnictwa, poboru połowy dziesięciny złota i srebra, i całej dziesięciny innych metalów i minerałów z górnictw,

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. Juli 1850.

267.

Kaiserliches Patent vom 11. Juli 1850,

wodurch der den Grundherren der drei oberen Stände, einigen Corporationen und Gutsbesitzern in Böhmen, Mähren und Schlesien zugestandene Genuss des Bergbau-Zehents aufgehoben, die Grundsätze für die Ausmittlung der Entschädigung dieser Bezugsberechtigten festgestellt, die Abfuhr des von allen Bergwerken in diesen Kronländern zu entrichtenden Metall- und Mineralien-Zehents unter dem Titel der Bergwerksfrohne vom 1. August 1850 angefangen an die k. k. Bergbehörden angeordnet und einige andere Bestimmungen in Beziehung auf den Freibau der Holzkuxen, Grundkuxen, Kirchen-, Schul-, Spital- und ähnlichen Wohlthätigkeitskuxen getroffen werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

haben in Erwägung, dass die Verhältnisse, unter welchen den drei oberen Ständen des Königreiches Böhmen, — Herren, Rittern und den ihnen gleichgestellten Corporationen, dann der alten und neuen Stadt Prag, — durch die Bergwerksvergleiche vom Jahre 1534 und 1575

na ich zwierzchniczych gruntach znajdujących się, przez górnicze ugody z roku 1534 i 1575. dozwolono, a toż ogólnem łaskawem obdarzeniem z dnia 28. Września 1562. na stany margrabstwa Morawii, tudzież porządkiem górniczym z dnia 5. Lutego 1577. na stany księstwa górnego i dolnego Szląska rozciągnięto, — patentem z dnia 7go Września 1848. i §. 77. konstytucyi państwa z dnia 4. Marca 1849. istnie zmienione zostały; że przeto sprawy górnicze w Naszych krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska w miarę nowych instytucyi państwa i obowiązujących jeszcze powszechnych ustaw górniczych uregulowane być muszą, odnośnie do Naszego patentu z dnia 7. Marca 1850 *), na wniosek Naszego ministra kultury krajowej i górnictwa, i po wysłuchaniu Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy, i postanawiamy, jak następuje:

§. 1.

Znosi się w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska pobór górniczej dziesięciny, przez górnicze ugody z r. 1534. i z r. 1575., przez ogólne łaskawe obdarzenie z dnia 28. Września 1562. i przez porządek górniczy z dnia 5. Lutego 1577., tudzież przez kilka późniejszych objaśnień i prawnych postanowień, właścicielom z stanu duchowieństwa, magnatów i kawalerów, staremu i nowemu miastu Prazkiemu, tudzież niektórym innym korporacyom i dóbr posiadaczom udzielony. Prawo pobierania dziesięciny górniczej tamże na przyszłość, bez wszelkiego wyjątku, sam rząd wykonywa.

§. 2.

Dziesięcina z metalów i minerałów, — którą opłacać mają wszystkie kopalnie w wyż namienionych krajach koronnych, przetoż także i te, które własnością są stanowych przedtem zwierzchności gruntowych, właścicieli dóbr lub korporacyi im zrównanych, — począwszy od pierwszego Sierpnia 1850., pobierana będzie przez c. k. władze górnicze (kapitaństwa górnicze i komisarstwa górnicze), i do tychże pod tytułem górniczej daniny, wedle już istniejących albo względem tego nowo wydać się mających postanowień odwożoną być ma.

§. 3.

Względem wynagrodzenia dotychczas dziesięcinę górniczą pobierających dawniejszych zwierzchności gruntowych, korporacyi lub osób, o ile pobór takowy nie zasadzał się na obdarzeniu doczasową tylko łaską, rozstrzygnie szczególna ustawa — drogą konstytucyjną pod obradę wziąść się mająca.

§. 4.

Nim nastąpi takowe prawne rozstrzygnienie, tym właścicielom dóbr w krajach koronnych, Czech, Morawii i Szląska, którzy się we własności członka dawniejszych stanów tychże krajów koronnych, i jako właściciele dawniej zwierzchniczego dobra, obecnie w posiadaniu prawa dziesięcinnego pobierania znajdują, wypłacać się będzie ze skarbu państwa roczne wynagrodzenie ubytku dziesięcinnego, które to wynagrodzenie równe być ma w przecięciu rocznemu czystemu dochodowi poboru dziesięcinnego, jaki istniał podczas ostatnio-upłynionych dziesięciu lat.

---

*) W części XXVIII. dziennika praw państwa, Nr. 81.

die Ausübung der Berglehensherrlichkeit, der Bezug des halben Zehents von Gold und Silber, und des ganzen Zehents von anderen Metallen und Mineralien, aus den, auf ihren obrigkeitlichen Gründen befindlichen Bergbauen zugestanden, mit der General-Begnadigung vom 28. September 1562 auf die Stände der Markgrafschaft Mähren, und mit der Bergwerks-Ordnung vom 5. Februar 1577 auf die Stände des Fürstenthums Ober- und Nieder-Schlesien ausgedehnt wurde, durch das Patent vom 7. September 1848 und den §. 77 der Reichsverfassung vom 4. März 1849 wesentlich geändert worden sind, dass die Bergwesens-Angelegenheiten in Unseren Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien daher nach Massgabe der neuen Reichs-Institutionen und den noch geltenden allgemeinen Berggesetzen geordnet werden müssen, mit Beziehung auf Unser Patent vom 7. März 1850 *) über Antrag Unseres Ministers für Landescultur und Bergwesen und nach Anhörung Unseres Ministerrathes beschlossen, — und verordnen, wie folgt:

§. 1.

Der durch die Bergwerksvergleiche von 1534 und 1575, die General-Begnadigung vom 28. September 1562 und die Bergwerks-Ordnung vom 5. Februar 1577, dann durch mehrere spätere Erläuterungen und gesetzliche Bestimmungen, den Grundherren aus dem geistlichen, Herren- und Ritterstande, der alten und neuen Stadt Prag, dann einigen anderen Corporationen und Gutsbesitzern überlassene Genuss des Bergbau-Zehents in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien wird aufgehoben. Das Bergzehentrecht wird daselbst künftig — ohne alle Ausnahme — von dem Staate selbst ausgeübt.

§. 2.

Der von allen Bergwerken in den vorgedachten Kronländern, — daher auch von jenen, welche ein Eigenthum der vormals ständischen Grundobrigkeiten, Grundherren oder ihnen gleichgestellten Corporationen sind, — zu entrichtende Metall- und Mineralien-Zehent wird vom ersten August 1850 angefangen durch die k. k. Bergbehörden (Berghauptmannschaften und Berg-Commissariate) eingehoben werden, und ist an dieselben, unter dem Titel der Bergwerks-Frohne, nach den bereits bestehenden oder darüber neu erfliessenden Bestimmungen abzuführen.

§. 3.

Ueber die Entschädigung der bis nun im Genusse des Bergbau-Zehentes gestandenen vormaligen Grundobrigkeiten, Corporationen oder Personen wird, in soferne dieser Bezug nicht auf einer bloss zeitlichen Gnadenverleihung beruhte, ein besonderes — im verfassungsmässigen Wege zur Berathung gebrachtes — Gesetz entscheiden.

§. 4.

Bis diese gesetzliche Entscheidung erfolgt, wird denjenigen Grundherren in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien, welche sich in der Eigenschaft eines Mitgliedes der vormaligen Stände dieser Kronländer, und als Eigenthümer eines vormals obrigkeitlichen Gutes, gegenwärtig im Besitze des Zehentbezugsrechtes befinden, eine jährliche Entschädigung für den Zehent-Entgang aus dem Staatsschatze verabfolgt werden, welche dem durchschnittlichen, jährlichen Reinertrage des, während der letztverflossenen zehn Jahre stattgefundenen Zehentbezuges gleich zu kommen hat.

*) Im XXVIII. Stücke des Reichsgesetzblattes, Nr. 81.

§. 5.

W celu wypośrodkowania tego wynagrodzenia ustanowi Nasz minister kultury krajowej i górnictwa w namienionych krajach koronnych komisye z przybraniem urzędu fiskalnego, kapitaństw górniczych i wydziału interesowanych właścicieli dóbr, i takowe obszernemi opatrzy instrukcyami, u których komisyi każdy dziesięcinno-uprawniony wedle §. 4. wynagrodzić się mający, swe prawo zameldować i należycie wykazać będzie winien.

§. 6.

Wyrachowanie czystego dochodu zasadzać się musi, jeżeli w pieniądzach dziesięcinę pobierano, na cenach reluicyjnych lub kwotach ryczałtowych (układowych), które prawomocnie istniały, a co się tycze złota i srebra, na prawnych cenach wymiany, — jeżeli zaś pobierano dziesięcinę w naturze, na cenach każdorazowej sprzedaży, przy górnictwie zwyczajnych, albo, gdzie sprzedaż nie miała miejsca, na słusznem oznaczeniu wartości, a to po odtrąceniu ogólnych i szczególnych kosztów pobierania, czyszczenia, przysposobiania albo stósownego jakiego przygotowania.

§. 7.

Komisye celem wynagrodzenia dziesięciny ustanowione, mają wedle przepisu §fu 6. wykazy dochodu dziesięcinnego rozpoznawać, potrzebne ku temu dochodzenia przedsiębrać, a wnioski na takowych uzasadnione Naszemu ministrowi kultury krajowej i górnictwa przedłożyć, który wedle tych roczne wynagrodzenie wymierzyć ma.

§. 8.

Tym dziesięcinno-uprawnionym, którzy nie są zadowolnieni rocznem wynagrodzeniem wedle §. 7. wypośrodkowanem i wymierzonem, do woli zostawia się, upraszać u sądu krajowego, do wykonywania sądownictwa górniczego powołanego, o wyrachowanie czystego dochodu od ich górniczo-dziesięcinnego poboru, w miarę §§fów 4. i 6. przez biegłych w sztuce, sądownie ustanowić się mających.

§. 9.

Wszystkim dokumentom i aktom rozprawy w sprawach górniczo-dziesięcinnego wynagrodzenia, o ile one dotyczą urzędowego postępowania przy ustanowionych komisyach, uwolnienie od stępla i portoryum przysługa.

§. 10.

Wypośrodkowane summy wynagrodzenia, wypłacane będą w półrocznych po upływie każdego półrocza płatnych ratach, z tej kasy rządowej, do której górnicza dziesięcina (górnicza danina) wedle niniejszego postanowienia wpływać ma.

§. 11.

Stanom Czeskim, Morawskim i Szląskim w przytoczonych pod §. 1-m górniczych ugodach, nadto przyznane prawo do pobierania dziesięciny czystego dochodu z kopalń solnych ukazać się mogących, znosi się bez wszelkiego wynagrodzenia, nie istnieją bowiem takowe solne kopalnie w owych krajach koronnych.

§. 12.

W skutek tychże ugód na niektórych kopalniach w Czechach, Morawii i Szląsku, ciążące zobowiązanie do bezpłatnego budowania tak zwanych drzewnych kuksów, na

§. 5.

Zur Ermittlung dieser Entschädigung wird Unser Minister für Landescultur und Bergwesen in den erwähnten Kronländern Commissionen, unter Beiziehung des Fiscalamtes, der Berghauptmannschaften und eines Ausschusses der betheiligten Grundherren, bestellen, und mit umständlichen Instructionen versehen, bei welchen Jeder, — der nach §. 4 zu entschädigenden Zehentberechtigten, — seinen Anspruch anzumelden und gehörig auszuweisen haben wird.

§. 6.

Die Berechnung des Reinertrages muss, so ferne der Zehent im Gelde eingehoben wurde, auf die rechtsgiltig bestandenen Reluitionspreise oder Pauschalbeträge (Abfindungen) und hinsichtlich des Goldes und Silbers, auf die gesetzlichen Einlösungspreise, — so ferne aber Natural-Zehent bezogen worden ist, auf die jedesmaligen Verschleisspreise bei dem Bergbaue, oder, wo kein Verkauf stattfand, auf einen billigen Werthanschlag, nach Abzug der allgemeinen und besonderen Einhebungs-, Reinigungs-, Aufbereitungs- oder Zugutebringungskosten gegründet seyn.

§. 7.

Die bestellten Zehententschädigungs-Commissionen haben die Zehent-Ertragsausweise nach Vorschrift des §. 6 zu prüfen, die zu diesem Ende nöthigen Erhebungen zu pflegen, und die hierauf begründeten Anträge Unserem Minister für Landescultur und Bergwesen vorzulegen, welcher die Jahresentschädigung hiernach zu bemessen hat.

§. 8.

Denjenigen Zehentberechtigten, welche sich mit der nach §. 7 ermittelten und bemessenen Jahresentschädigung nicht zufrieden stellen, steht es frei, die Ausmittlung des Reinertrages von ihrem Bergbau-Zehentbezuge, nach Massgabe der §§. 4 und 6, durch gerichtlich zu bestellende Kunstverständige, bei dem, zur Ausübung der Berggerichtsbarkeit berufenen Landesgerichte anzusuchen.

§. 9.

Allen Urkunden und Verhandlungsacten in Angelegenheit der Bergbau-Zehententschädigung, in so ferne sie die Geschäftsbehandlung bei den aufgestellten Commissionen betreffen, kömmt die Stämpel- und Postportofreiheit zu.

§. 10.

Die ausgemittelten Entschädigungsbeträge werden in halbjährigen, nach Ablauf jeden Semesters fälligen Raten aus derjenigen Staatscasse bezahlt werden, in welche der Bergbau-Zehent (die Bergwerksfrohne) nach gegenwärtiger Bestimmung einzufliessen hat.

§. 11.

Der den Ständen von Böhmen, Mähren und Schlesien in den im §. 1 berufenen Bergwerksvergleichen weiters zugesagte Anspruch auf den zehnten Theil des Reinertrages von den, auf ihren obrigkeitlichen Gründen aufkommenden Salzbergwerken und Salzquellen, ist ohne alle Entschädigung aufgehoben, da dergleichen Salzwerke in jenen Kronländern nicht bestehen.

§. 12.

Die in Folge derselben Vergleiche auf einigen Bergwerken in Böhmen, Mähren und Schlesien lastende Verbindlichkeit, zum Freibaue sogenannter Holzkuxe für ihre vormaligen

korzyść ich dawniejszych zwierzchności gruntowych, znosi się, bez prawa tychże ostatnich do wynagrodzenia, a nawzajem też odpada i obowiązek ich do bezpłatnego dostarczania kopalnio-budowlowego drzewa.

§. 13.

Bezpłatne budowanie kuksów gruntowych tam, gdzie toż dotychczas na podstawie dawniejszych prawnych postanowień istnieje, nadal trwać ma, a znicsienie takowego zostawia się wolnej umowie między uprawnionymi a zobowiązanymi.

Przy nowych górniczych nadaniach, takowe zobowiązanie nie kładzie się już więcej między warunki nadania.

§. 14.

Zobowiązanie do bezpłatnego budowania kuksów kościelnych, szkolnych, szpitalowych, lub innych podobnych kuksów dobroczynności, jakoteż owe postanowienia ugód górniczych, w §. 1. przytoczonych, odnoszące się na inne, jak na krajowo-stanowe i gruntowo - zwierzchnicze stosunki, zostają tymczasowo w swej mocy, dopóki nie będą późniejszemi ustawami zmienione.

Nasz minister kultury krajowej i górnictwa, odebrał polecenie do wykonania niniejszych przepisów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia jedenastego Lipca w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Grundobrigkeiten, ist ohne Anspruch der letzteren auf eine Entschädigung, aufgehoben, wogegen auch die Pflicht derselben zur unentgeltlichen Abgabe des Grubenholzes hinwegfällt.

§. 13.

Der Freibau von Grundkuxen hat da, wo er bis nun auf Grundlage der ältern gesetzlichen Bestimmungen besteht, fortzudauern, und es bleibt die Aufhebung derselben dem freien Uebereinkommen der Berechtigten und Verpflichteten überlassen.

Bei neuen Bergwerks-Verleihungen findet die Aufnahme einer solchen Verpflichtung unter die Verleihungsbedingungen nicht mehr Statt.

§. 14.

Die Verpflichtung zum Freibaue von Kirchen-, Schul- und Spital- oder ähnlichen Wohlthätigkeits-Kuxen, so wie jene Bestimmungen der — im §. 1 berufenen Bergwerksvergleiche, welche sich auf andere, als die landständischen und grundobrigkeitlichen Verhältnisse beziehen, bleiben, in so weit sie durch spätere Gesetze nicht abgeändert wurden, — einstweilen in Kraft.

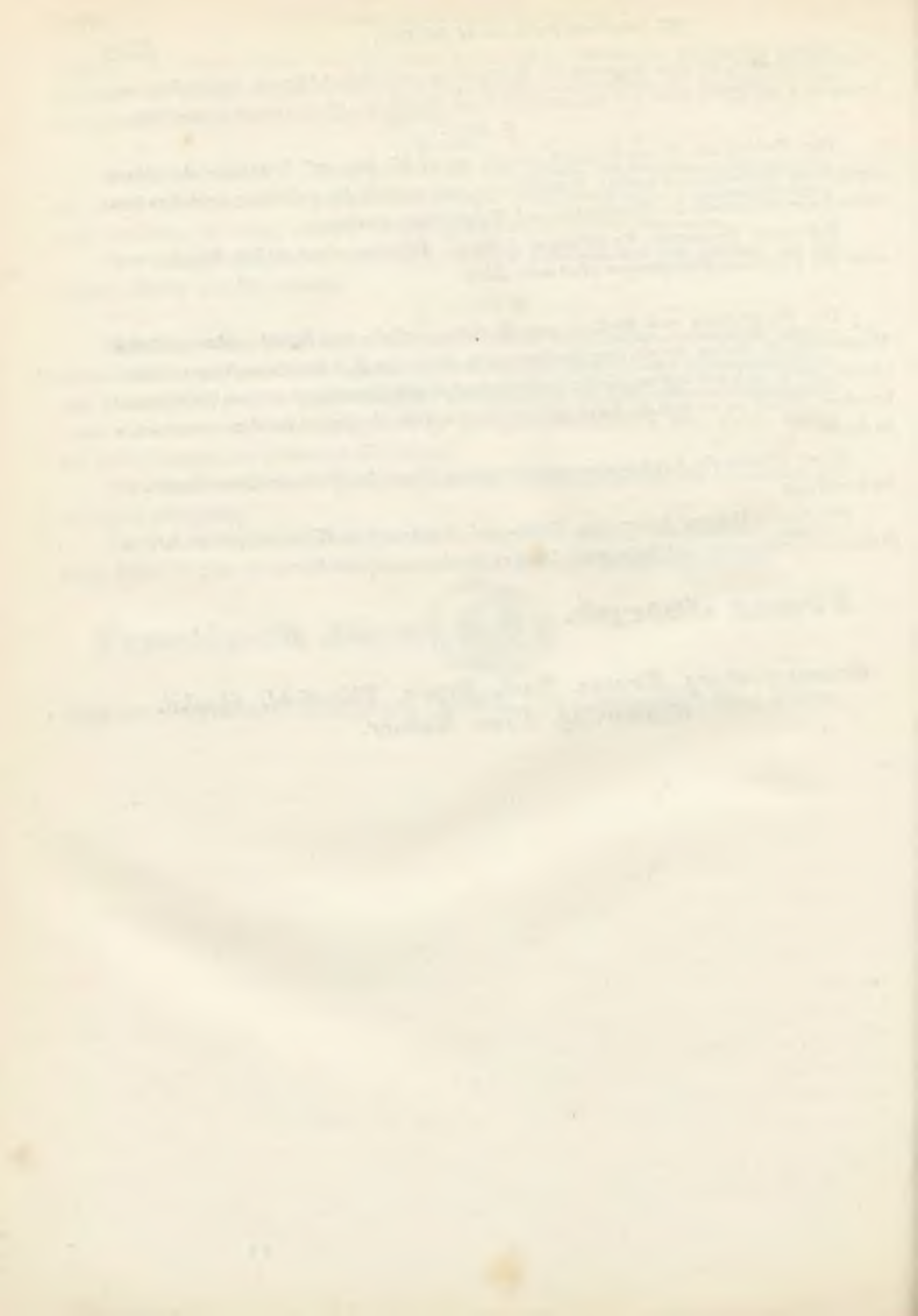
Unser Minister für Landescultur und Bergwesen ist mit dem Vollzuge dieser Vorschriften beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am eilften Juli im Eintausend Achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCIII.

[illegible]

[illegible]

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 6. Lipca 1850,

[illegible]

[illegible]